

Biznes i rachunkowość

PRAWO HANDLOWE

Co z odpowiedzialnością w projekcie o holdingach (2)

Proponowane zmiany w Kodeksie spółek handlowych przewidują wprowadzenie odpowiedzialności spółki dominującej z tytułu wydawania wiążących poleceń spółkom zależnym należącym do grupy spółek.

AGATA MAĆKOWIAK

Niezwykle ważnym obszarem objętym przez rządowy projekt jest kwestia odpowiedzialności spółek, w tym członków jej organów. Co istotne, nowe regulacje będą miały zastosowanie nie tylko do nowego rozdziału K.s.h. pt. „Grupy spółek”, ale również do zasad odpowiedzialności już istniejących pomieszczonych w Tytule III K.s.h..

Co ze szkodą

W pierwszej kolejności należy zatem wskazać, że projekt ustawy przewiduje wprowadzenie odpowiedzialności spółki dominującej z tytułu wydawania wiążących poleceń spółkom zależnym należącym do grupy spółek. Po pierwsze, spółka dominująca będzie odpowiadała za szkodę (poniesioną w związku z powstaniem stanu niewypłacalności) spółki zależnej poniesioną w wyniku wykonania przez nią wiążących poleceń. Ten rodzaj odpowiedzialności spółki dominującej wobec spółki zależnej ma przyjąć formę odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy domniemanej. Po drugie, spółka dominująca poniesie odpowiedzialność na zasadzie ryzyka wobec wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej za obniżenie wartości udziału lub akcji wobec wierzycieli spółki zależnej.

Uzasadnione ryzyko

Co do obu wyżej wskazanych rodzajów odpowiedzialności przypisanej spółce dominującej nowelizacja przewiduje wprowadzenie przesłanek egzonerycyjnych, wyłączających jej odpowiedzialność, poprzez odwołanie się do tzw. Business Judgement Rule. Pod tym pojęciem znajduje się odwołanie do działania w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego podjętego dla danych okoliczności informacji, analiz i opinii.

Co więcej, z tytułu wydania przez spółkę dominującą wiążących poleceń, spółka ta będzie ponosić odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną także wierzycielom spółki zależnej. Odpowiedzialność ta będzie aktywowana po spełnieniu dwóch przesłanek, tj. jeśli egzekucja prowadzona wobec spółki zależnej okaże się bezskuteczna i jeśli szkoda ta zostanie wyrządzona w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążących poleceń spółki dominującej.

Należyta staranność

Warto także wskazać, że zasada Business Judgement Rule znajduje odzwierciedlenie także w ogólnych przepisach

ZDANIEM AUTORKI

Agata Maćkowiak

advokat BCLA
Bisiorok Ciesliński
i Wspólnicy

Projekt znacznie rozbudowuje przepisy odnoszące się do organizacji pracy organów spółek kapitałowych, w tym sposobu odbywania i zwoływania posiedzeń, jak również sporządzania protokołów. Wprowadza bardzo obszerny katalog nowych rozwiązań mających istotne znaczenie dla funkcjonowania spółek kapitałowych. Znaczące zmiany z całą pewnością odczują uczestnicy rynku, którzy opierają swoją działalność na konstrukcjach grup kapitałowych. Tymczasem pozostaje bacznie śledzić ścieżkę legislacyjną rządowego projektu.

dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej członków organów spółek kapitałowych za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, tj. w art. 293 i 483 K.s.h., w której miernikiem przypisania winy jest dochowanie należytej staranności. Nowe rozwiązania przewidują, że członek organu nie będzie ponosić odpowiedzialności za naruszenie obowiązku dołożenia należytej staranności, jeśli, postępując w sposób lojalny wobec spółki, działał będzie w granicach uzasadnionego ryzyka biznesowego w oparciu o adekwatne do okoliczności informacje.

Ostatnią postulowaną zmianą w omawianym zakresie, jest modyfikacja odpowiedzialności osobistej członków zarządu, o której mowa w art. 299 K.s.h.. Autorzy projektu planują wprowadzić dodatkową przesłankę umożliwiającą uwolnienie się przez członka zarządu jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek od odpowiedzialności, tj. poprzez łączne wykazanie, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążących poleceń spółki dominującej oraz wskazanie majątku spółki dominującej pozwalającego na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności.

Opcja odkupu i wykupu

Zaprojektowana nowelizacja wprowadza do K.s.h. nowe rozwiązania polegające na umożliwieniu spółce dominującej, posiadającej przynajmniej 90 proc. udziałów (akcji) w kapitale zakładowym spółki zależnej należącej do grupy spółek, żądania przymusowego wykupu udziałów czy akcji wspólników mniejszościowych spółki zależnej na wa-

runkach bardziej liberalnych niż ogólne, tzw. squeeze-out. Podobne uprawnienie zostało wprowadzone dla wspólników mniejszościowych wspomnianej wyżej spółki zależnej, tj. będą oni mieć prawo do żądania przymusowego odkupu ich udziałów przez spółkę dominującą tzw. sell-out.

W powyższym zakresie nie sposób odmówić podobieństwa planowanych regulacji do standardowych zapisów stosowanych przez strony umów inwestycyjnych. Najczęściej spotykanymi w praktyce są prawa tag along i drag along.

Wspólnicy mniejszościowi

Projektowana nowelizacja zawiera rozwiązania mające zapewnić ochronę wspólnikom (akcjonariuszom) mniejszościowym spółki zależnej należącej do grupy spółek. Wśród nich możemy wyróżnić, po pierwsze, nałożenie na zarząd lub, odpowiednio, radę dyrektorów spółki zależnej należącej do grupy spółek obowiązku sporządzenia sprawozdania o powiązaniach tej spółki ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego. Sprawozdanie to ma obejmować także wskazanie wiążących poleceń wydawanych tej spółce przez spółkę dominującą.

Dodatkowo, wspólnikom mniejszościowym ma zostać przyznane prawo do żądania wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek.

Co z organami spółek

Autorzy projektu zdecydowali się także – niejako przy-

okazji – na wprowadzenie zmian do istniejących już regulacji K.s.h. dotyczących funkcjonowania organów spółek kapitałowych.

Warto wskazać na uzupełnienie problematycznych dotychczas przepisów dotyczących kadencji członków organów. Wobec pojawiających się sporów w doktrynie dotyczących sposobu określenia okresu, przez jaki członkowie organów wykonują faktycznie swój mandat, zdecydowano się na wprowadzenie zasady, że kadencja oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Ta dyrektywa spowoduje więc znaczne wydłużenie kadencji członków organów spółek kapitałowych, co jest rozwiązaniem odmiennym od rozwiązania przyjmowanego dotychczas przez większość przedstawicieli doktryny.

Ile lojalności

Nowelizacja przewiduje także wprowadzenie obowiązku lojalności członków organów zarządzających i nadzorczych spółek kapitałowych, który ma istnieć także po wygaśnięciu kadencji członka organu. Warto wskazać, że obowiązek ten został już wprowadzony w rozwiązaniach przewidzianych dla prostej spółki akcyjnej. O ile obowiązek ten był dotychczas zasadniczo respektowany w praktyce prawa, to uznano, że dla podniesienia jego rangi, jako ujednolicenia z regulacjami dotyczącymi prostej spółki akcyjnej należy uregulować go w drodze ustawy.

Co ciekawe, nowelizacja przewiduje usunięcie art. 228 K.s.h. który wprowadza katalog spraw, w których wymagana jest uchwała zgromadzenia wspólników, w tym m.in. na zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, czy nabycie i zbycie nieruchomości, użytkownika wieczyste go lub udziału w nieruchomości, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

Warto podkreślić, że wskazany przepis dotychczas pełnił bardzo ważną funkcję pozwalającą wspólnikom spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kontrolować działania podejmowane przez zarząd we wskazanym katalogu najważniejszych spraw. Można jednak w tym zakresie domniemywać, że o ile pkt 6 tego przepisu odnosi się do umów określonych w art. 7 K.s.h., który ma ulec uchyleniu, to jest to jedynie omyłka legislacyjna.

Pierwsza część tekstu
była opublikowana
w numerze dodatku
„Biznes i rachunkowość”
z 28 października.

WIĘCEJ TEKSTÓW W INTERNECIE NA:

rp.pl/prawo_w_firmie

POMOC PUBLICZNA

Dofinansowane szkolenia i doradztwo dla firm dotkniętych pandemią

Przedsiębiorcy otrzymają pieniądze na szkolenia i doradztwo, których celem będzie przygotowanie ich do wdrażania rekomendacji tzw. rad sektorowych.

MICHAŁ KOLTUNIAK

Wsparcie w postaci dotowanych szkoleń, kursów i usług doradczych jest efektem negocjacji, w które zaangażowane były rady sektorowe, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Ministerstwo Rozwoju oraz instytucja zarządzająca programem „Wiedza, edukacja, rozwój”. W ich wyniku zdiagnozowano najpilniejsze potrzeby wybranych sektorów z uwzględnieniem obecnej sytuacji, czyli znacznego, a w niektórych przypadkach całkowitego zamknięcia gospodarki, problemu radzenia sobie z przypadkami zakażeń wśród pracowników, a także wyzwaniami związanymi z obsługą klientów, jak i utrudnionym kontaktowaniem się z kontrahentami. W wyniku tej diagnozy, każda z rad sektorowych określiła zakres merytoryczny szkoleń, które powinny być najbardziej adekwatne do wyzwań stojących przed firmami.

Z udziału rad sektorowych w tym projekcie i wydanych przez nie zaleceń wynika, że pomoc skierowana jest do podmiotów działających w określonych branżach, a tematyka szkoleń lub usług doradczych nie może być przypadkowa (nawet jeżeli służyłaby rozwojowi konkretnej firmy). W tym wypadku, gdy ktoś chce skorzystać z dofinansowania, kursy i doradztwo muszą pokrywać się z rekomendacjami przygotowanymi przez radę danego sektora.

Wybrane branże

Kto zatem może liczyć na dofinansowanie? Po pierwsze, program skierowany jest przede wszystkim do mikro, małych i średnich firm. Jednak w przypadku niektórych sektorów do szkoleń dopuszczone mogą być także duże podmioty (w osobnej ramce wskazujemy te obszary działalności). Po drugie, wsparcie adresowane jest do podmiotów operujących w następujących branżach:

- finansowej,
- IT,
- motoryzacyjnej,
- opieki zdrowotnej i pomocy społecznej,
- odzysku materiałowego surowców,
- żywności wysokiej jakości,
- komunikacji marketingowej,
- telekomunikacji i cyberbezpieczeństwa,
- gospodarki wodno-ściekowej i rekultywacji,
- chemicznej,
- przemysłu lotniczo-kosmicznego,
- handlu,
- usług rozwojowych.

Dla sektora finansowego (tylko małe i średnie firmy) szkolenia i doradztwo – zgodnie z rekomendacjami rady – powinny służyć zmianie modelu działania firmy, w tym nawet przebranżowieniu, z wykorzystaniem rozwiązań zdalnych. Tzw. operatorem programu dla tego sektora jest Stowarzyszenie Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości. Firmy zainteresowane pozyskaniem finansowania powinny zgłaszać się do tej właśnie organizacji.

Z kolei sektor handlu otrzyma sposobność przeszkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa obsługi klienta i sprzedaży w punkcie handlowym, z uwzględnieniem zagrożeń epidemicznych oraz kierowania zmianą w organizacji handlu, w szczególności uwzględnieniem prowadzenia sprzedaży i obsługi klienta w systemie e-commerce (operatorem tego programu jest Krajowa Izba Gospodarcza).

Branża IT

Zakres tematyczny dopuszczalnych szkoleń i usług doradczych dla pozostałych sektorów jest zwykle szerszy, chociaż warto podkreślić, że samo pojęcie przebranżowienia dla firm wspomnianego sektora finansowego także daje duże możliwości. Wszystkich sektorów i rekomendowanych szkoleń nie sposób tutaj wymienić, ale przykładowo, przedsiębiorcy z branży IT mogą pójść drogą szkoleń z zakresu:

- tworzenia i rozwijania rozwiązań chmurowych;
- tworzenia i rozwijania rozwiązań do analizy dużych zbiorów danych (big data);
- wirtualizacji serwerów;
- zarządzania cyberbezpieczeństwem; (...)

CZYTAJ WIĘCEJ NA:

rp.pl/prawo_w_firmie